

ZADÁNÍ SROVNÁVACÍ PÍSEMNÉ POLOLETNÍ PRÁCE
ČESKÝ JAZYK A LITERATURA
8. třída / 1. pololetí

skupina C

Doba na vypracování: 60 minut

VÝCHOZÍ TEXT

1 Jeden moudrý muž pravil: „Kdo nedbá, aby byl vyučován, toho budeš marně vyučovati, dokud u něho neprobudíš
2 vřelý zájem o učení.“ Tomu muži už dávno začali říkat „učitel národů“. A radil tou větou vašim učitelům, aby se
3 vás snažili pro učení zapálit. Apropos, zapálit! Pro svoje vlastní učení a pro pravdu se jeden další slavný muž
4 nechal zapálit. Stál si za svým, i když tušil, co ho čeká. Stvrdil to slovy: „Kdyby celý svět mi říkal něco, co se vzpírá
5 mému rozumu, nemohl bych takovou věc tvrdit bez odporu svědomí.“ Připomíná vám to něco? Hlodá ve vás
6 někdy svědomí? Je nutné, abychom svědomí naslouchali? Nemůžeme ho umlčet nějakým, z výmluv a omluv
7 umotaným, roubíkem? Přiznejme si, že to děláme často: „Však se to příště už určitě naučím. Zítra už nebudu na
8 hodině jen předstírat, že dávám pozor. Martin se na mě pořád šklebil, nemohl/a jsem se soustředit. Já za to
9 nemůžu, paní učitelko! Tati, učitelka nám to nevysvětlila. Pak by to šlo snadno. Bylo mi špatně, a tak jsem nemohl
10 napsat ten úkol.“ Důvodů, proč být ve škole přítomen jen tělem, si najdeme stovky. Nehledejme další, raději se
11 nechme navnadit. I učitelé mají své důvody k předkládání toho či onoho učiva. „Děláte to pro sebe. Musíte se
12 učit! Vidíš, jak jsi šikovný/á, doma z tebe budou mít radost. Je jasné, že to budete potřebovat v životě.“ A tak
13 dále, a tak dále. Ale jak to udělat? Vyhovět oběma stranám a všem svědomím? Nové učivo není takové, jaké se
14 zdá učitelům. Jednoduché. Hlava žáka není, jak na první dojem vypadá. Schopná pojmout vše. Dokáže nám
15 poradit učitel národů? Zde jsou jeho zásady:
16 První vtisknutí představy nejlépe utkvívá.
17 Vtisknuté představy, přijaté s pozorností, nám utkvějí v paměti dobře.
18 Představa vtisknutá myslí citově vzrušenou musí zákonitě utkvět hlouběji.
19 Zůstávat a prodlévat u předmětu znamená upevnit vtisknutou představu.
20 Vtisknout znovu už vtisknuté zesiluje představu.
21 Pokusným přetřásáním se vtisknutá představa začíná zesilovat.
22 Opakování je protilékem zapomínání.
23 Poslední dvě zásady nás momentálně zajímají nejvíce. Této práci totiž určitě předcházelo opakování a nyní
24 začínáme přetřásat.
25 Hodně štěstí. Nechtějte zapálení pro věc!

1. Kteří 2 slavní muži české historie jsou v textu zmiňováni?

2. Proč je ten prvně zmiňovaný nazýván „učitelem národů“?

3. Napiš název jednoho pedagogického spisu, jehož je autorem.

4. Co celý život dopalovalo druhého významného muže?

5. Pro co byl celý život zapálen?

6. Napiš název díla, ve kterém své zapálení pro věc dokazuje a vyjevuje své názory.

7. Jakou smrtí zemřel a proč?

8. V následujících souvětích (ve výchozím textu jsou označeny zeleně) podtrhni větu vedlejší a urči její druh.

Souvětí	Druh vedlejší věty
Kdo nedbá, aby byl vyučován, ...	
A radil tou větou vašim učitelům, aby se vás snažili pro učení zapálit.	
..., i když tušil, co ho čeká.	
Kdyby celý svět mi říkal něco, co se vzpírá mému rozumu, ...	
Je nutné, abychom svědomí naslouchali?	
Přiznejme si, že to děláme často	
Zítra už nebudu na hodině jen předstírat, že dávám pozor.	
Vidíš, jak jsi šikovný/á, ...	
Je jasné, že to budete potřebovat v životě.	
Nové učivo není takové, jaké se zdá učitelům.	
Hlava žáka není, jak na první dojem vypadá.	

9. V následujících větách (řádek 16 – 22) podtrhni podměty, přísudky, předměty (nadepiš nad ně zkratku).

První vtisknutí představy nejlépe utkvívá.

Vtisknuté představy, přijaté s pozorností, nám utkvějí v paměti dobře.

Představa vtisknutá myslí citově vzrušenou musí zákonitě utkvět hlouběji.

Zůstávat a prodlévat u předmětu znamená upevnit vtisknutou představu.

Vtisknout znovu už vtisknuté zesiluje představu.

Pokusným přetřásáním se vtisknutá představa začíná zesilovat.

Opakování je protilemkem zapomínání.

10. Z vět uvedených v úkolu 9 (řádek 16 – 22 výchozího textu) vypiš:

Přísudek slovesně jmenný

Přísudek slovesný složený

Podmět několikanásobný

Podmět rozvitý

Předmět v 7. pádu

Předmět ve 3. pádu

11. Citát (řádek 1 – 2) vysvětli a napiš vlastními slovy. Začni větu slovem jestliže.

„Kdo nedbá, aby byl vyučován, toho budeš marně vyučovati, dokud u něho neprobudíš vřelý zájem o učení.“

Jestliže

.....

12. Rozhodni, zda jsou následující výpovědi (v textu označeny modře) souvětí nebo věty jednoduché?

Výpověď	Věta jednoduchá / souvětí
Tomu muži už dávno začali říkat „učitel národů“.	
Pro svoje vlastní učení a pro pravdu se jeden další slavný muž nechal zapálit.	
Nemůžeme ho umlčet nějakým, z výmluv a omluv umotaným, roubíkem?	
Důvodů, proč být ve škole přítomen jen tělem, si najdeme stovky.	
Poslední dvě zásady nás momentálně zajímají nejvíce.	

13. Využij všechna slova nabízená v rámečku a utvoř z nich 3 věty, přičemž jedna věta bude jednoduchá a další 2 věty budou tvořit souvětí. Čím se liší věta jednoduchá a souvětí?

na uvrhnout Komenský muset Hus vlast odejít Lešno klatba Jan do a opustit

Věta jednoduchá:

Souvětí:

Gramatický rozdíl mezi větou jednoduchou a souvětím:

.....
.....

14. Doplň chybějící informace.

Vedlejší věta přísudková

- řídící věta v souvětí obsahuje
- vedlejší věta vyjadřuje přísudku
- příklad věty jednoduché se slovesně jmenným přísudkem:
.....
- příklad souvětí s vv přísudkovou:
.....
.....

19. S použitím nabízených slov utvoř jednočlenné věty.

větrno	
špatně	
sněžit	
mokro	

20. Utvořené věty převed' na dvočlenné tak, aby se zásadně nezměnil jejich význam.

větrno	
špatně	
sněžit	
mokro	

21. Vyjádři situace na obrázcích větným ekvivalentem.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....